

Rodičmi vnímaná nadmerná zainteresovanosť a jej súvis s well-beingom rodiča a adolescenta

Parent perception of overinvolvement and its connection to parent and adolescent well-being

ZUZANA MICHALOVÉ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 04180 Košice, Slovensko, Katedra psychológie

MÁRIA BAČÍKOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 04180 Košice, Slovensko, Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia

Abstrakt: Nadmerná zainteresovanosť sa v ostatných rokoch vyskytuje v správaní rodičov čoraz častejšie, čo vyvoláva potrebu systematického preskúmania tohto fenoménu. Tento projekt si kladie za cieľ preskúmať subjektívne vnímanie nadmernej zainteresovanosti rodičov a jeho súvis s well-beingom ich a ich detí. Na rozdiel od existujúcich poznatkov o zainteresovanosti, jej vzniku a vplyve, štúdie, ktoré by podrobnejšie opisovali subjektívne vnímanie rodičov absentujú. Projekt má tri hlavné ciele: 1) Identifikovať subjektívne vnímanie ako zainteresovanosti tak aj nadmernej zainteresovanosti rodičov prostredníctvom pološtruktúrovaných rozhovorov a tematickej analýzy textu. 2) Preskúmať rodičmi vnímaný súvis medzi zainteresovanosťou a well-beingom rodiča, adolescenta a vzťahu rodič-dieťa pomocou experimentálnej vignette metodológie a analýzy variancie. 3) Vytvoriť informačný materiál pre rodičov. Ciele budú dosiahnuté spojením kvalitatívnych a kvantitatívnych metód.

Kľúčové slová: nadmerná zainteresovanosť; well-being; vignette metodológia

Abstract: In recent years, there has been a rise in parental overinvolvement, prompting the need for a systematic examination of this phenomenon. This project aims to explore parents' subjective perception of overinvolvement and its connection to the well-being of both parents and their adolescent children. While existing studies have focused on the origins and impacts of involvement, there is a lack of research on parents' subjective perceptions. The project has three main objectives: 1) To identify parents' subjective perception of both involvement and overinvolvement through semi-structured interviews and thematic analysis. 2) To investigate the perceived relationship between overinvolvement and the well-being of parents, adolescents, and the parent-child relationship using experimental vignette methodology and analysis of variance. 3) To create informational material for parents. The objectives will be achieved by combining qualitative and quantitative methods.

Keywords: parental overinvolvement; well-being; vignette methodology

1 Súčasný stav problematiky

Nadmerná zainteresovanosť je jednou z foriem nadmerného rodičovstva, ktorého presná definícia však nie je do dnešného dňa jasná (Cui et al., 2022). Vyskytuje sa spolu s inými jeho formami ako napríklad nadmernou kontrolou, či nadmernou ochranou (Cui et al., 2022). Je definovaná ako prílišné zasahovanie rodiča do správania a pocitov dieťaťa a poskytovanie mu neprimeranej pomoci vzhľadom k vývinovému obdobiu, v ktorom sa dieťa nachádza (Majdandžic et al., 2014). Deje sa tak aj napriek tomu, že deti by mohli mať dostatočné schopnosti zvládnuť úlohy, pred ktorými stoja (Segrin et al., 2020). Prejaviť sa môže v životoch mladých dospelých (Segrin et al., 2020), ale aj v životoch menších detí, na-

príklad predškôľakov a detí na prvom stupni základnej školy (Ho et al., 2022).

Primeraná úroveň rodičovskej zainteresovanosti sa spája s množstvom pozitívnych dôsledkov na dieťa. Naopak, ak je úroveň neprimeraná vývinovému obdobiu dieťaťa, môže mať dopad na well-being dieťaťa a byť asociovaná s vyššou úrovňou úzkosti a depresie (Hong & Cui, 2020; Schiffrin et al., 2019; Schiffrin et al., 2014). Deti, ktorých rodičia sú až príliš zapojení do ich životov, nemajú dostatok možností čeliť náročným situáciám a netrénujú si tak schopnosť samostatne riešiť problémy a nevytvárajú si nové copingové stratégie. Svoje okolie následne vnímajú ako hrozbu, nad ktorou nemajú kontrolu, čo ústí do zvýšenej úrovne úzkosti (Van Zalk

et al., 2018; Becker et al., 2010; Van der Bruggen et al., 2008). Deti žijúce s aspoň jedným nadmerne zainteresovaným rodičom zažívajú v období vstupu do rannej adolescencie symptómy úzkosti (Leung, 2020), čo je v protiklade k typickému vzoru mierneho poklesu daných symptómov počas vývinového prechodu do ranej adolescencie (Grills-Taquechel et al., 2010).

Mechanizmus jej vplyvu možno vysvetliť pomocou sebadeterminačnej teórie (Ryan & Deci, 2017). Táto teória skúma, ako biologické, sociálne a kultúrne podmienky buď posilňujú alebo oslabujú prirodzené ľudské schopnosti pre psychologický rast a well-being. V súvislosti s témou nadmernej zainteresovanosti je dôležitá časť teórie zaoberajúca sa tromi základnými psychologickými potrebami – potreba autonómie, kompetencie a blízkych vzťahov. Potreba autonómie popisuje potrebu byť autorom svojich činov a rozhodnutí. Nie je chápaná ako nezávislosť, skôr ako pocit schopnosti robiť rozhodnutia sám za seba. Potreba kompetencie predstavuje vnímanie seba samého ako efektívneho člena sociálneho prostredia so schopnosťou presadiť sa. Potreba blízkych vzťahov predstavuje schopnosť vytvárať vzťahy s inými, pocit spolupatričnosti a schopnosť vnímať seba aj svoje okolie ako citlivých a reagujúcich (Ryan & Deci, 2017). Nadmerná rodičovská zainteresovanosť môže ovplyvňovať schopnosti dieťaťa naplniť tieto potreby. Ak rodič nedovolí dieťaťu byť súčasťou rozhodnutí o ňom samom, zamedzuje tak naplneniu potreby autonómie. Ak mu nedovolí pracovať na niečom a dosiahnuť to svojím konaním, obmedzuje možnosť naplnenia potreby kompetencie. Ak rodičia nevytvárajú prostredie, v ktorom sa dieťa môže cítiť vypočuté a porozumené a nepracujú na ich vzájomnom vzťahu, potreba blízkych vzťahov nebude naplnená.

Problematike nadmernej zainteresovanosti sa výskumníci venujú už niekoľko rokov a viacero jej oblastí už bolo prebádaných. Aj napriek tomu sa ale nájdu miesta, ktoré je potrebné preskúmať hlbšie. Jedným z nich je aj vnímanie nadmernej zainteresovanosti rodičmi. Výskumníci sa v minulosti venovali rozdielom medzi rodičmi a adolescentmi vo vnímaní správania rodičov pričom výsledky poukazujú na významnú diskrepanciu vo vnímaní v prospech rodičov považujúcich svoje správanie za priaznivejšie, ako ho vnímajú adolescenti (Hou et al., 2020; Nelemans et al., 2016; Korelitz & Garber, 2016). Táto diskrepancia sa môže ukázať vo vzťahu rodič-dieťa a následne hrať rolu pri well-beingu adolescentov, keďže dobrý vzťah medzi rodičmi a deťmi je spojený s lepším mentálnym zdravím adolescentov (Liu & Zhang, 2023; Mordeno et al., 2019; Korelitz & Garber, 2016). Skúmaná bola aj samotná nadmerná rodičovská zainteresovanosť vnímaná adolescentmi (Shiffrin et al., 2014), avšak jej vnímanie rodičmi je stále nepreskúmané. V tejto súvislosti preto považujeme za potrebné preskúmať pohľady rodičov

na nadmernú zainteresovanosť a jej prejavy a vytvoriť tak základ pre ďalšie skúmanie.

Ďalšia oblasť, ktorej prebádanie vnímame za užitočné, je vzťah medzi nadmernou rodičovskou zainteresovanosťou a well-beingom rodičov. Keďže rodičia, ktorí vnímajú, že ich dieťa potrebuje viac podpory ako jeho rovesníci, vykazujú nižšiu spokojnosť so svojím vlastným životom a vyššiu úroveň depresivity (Fingerman et al., 2012), nadmerná zainteresovanosť ako následok tejto potreby by mohla hrať rolu vo well-beingu rodičov.

2 Ciele projektu a výskumné otázky

Vzhľadom na nedostatok poznatkov o vnímaní nadmernej zainteresovanosti rodičmi si výskumný projekt kladie 3 základné ciele. Prvým cieľom je výskum vnímania nadmernej rodičovskej zainteresovanosti zo strany samotných rodičov. Druhým cieľom je prostredníctvom medzi-subjektového experimentálneho dizajnu – vignette metodológie preskúmať rodičmi vnímaný potencionálny súvis medzi zainteresovanosťou a well-beingom ich a ich detí. Tretím cieľom je vytvorenie informačného materiálu s prevenčnou funkciou, ktorý posluží rodičom na porozumie konceptu zainteresovanosti a jej možný súvis s well-beingom detí a rodičov. V projekte bude využité spojenie kvalitatívneho a kvantitatívneho prístupu. Jeho výsledkom budú publikácie vedeckého a popularizačného charakteru s cieľom hlbšieho poznania problematiky.

V rámci prvého cieľa bude prostredníctvom rozhovorov zisťované vnímanie nadmernej rodičovskej zainteresovanosti a identifikácia jej prejavov zo strany rodičov. Na dosiahnutie tohto cieľa bude využitý kvalitatívny prístup. Dáta budú získané polo-štruktúrovanými rozhovormi a spracované tematickou analýzou textu (Clarke & Braun, 2017). Výskumným súborom budú rodičia dospelujúcich detí ($n = 20$) bez ohľadu na úroveň zainteresovanosti v ich správaní. Pre zvýšenie pravdepodobnosti sledovania toho istého fenoménu naprieč všetkými rozhovormi, budú na rozhovor vybraní respondenti, ktorých prvorodené dieťa bude v čase rozhovoru vo veku od 14 do 16 rokov. Pred zahájením samotného zberu dát vykonáme jednu, prípadne dve pilotné štúdie pre uistenie, že otázky kladené v rozhovore sú zrozumiteľné. Podmienky výberu výskumného súboru na pilotnú štúdiu budú totožné s podmienkami výberu respondentov do hlavného zberu.

Cieľom rozhovorov bude preskúmanie vnímania rodičovskej zainteresovanosti a nadmernej zainteresovanosti rodičmi samými. Otázky rozhovoru budú mať za cieľ zistiť, ako by rodičia popísali primerane zainteresovaného rodiča ako aj nadmerne zainteresovaného rodiča, aké vnímajú možné dôvody výskytu nadmernej zainteresovanosti, ale aj rôzne faktory prispievajúce k prítomnosti takeého správania medzi rodičmi.

Okrem toho budú otázky zamerané aj na možné dopady nadmernej rodičovskej zainteresovanosti na dieťa. Respondenti budú vyzvaní poskytnúť pri odpovediach konkrétne príklady prejavov popisovaného správania pre lepšiu ilustráciu. Týmto spôsobom bude zabezpečená väčšia jasnosť rozdielov medzi odpoveďami respondentov, a teda ak respondent definuje samého seba ako zainteresovaného rodiča, čo konkrétne to znamená, ako sa jeho definícia líši od definície ďalšieho respondenta a podobne. Získané informácie budú publikované a poslúžia na naplnenie nasledujúcich dvoch cieľov.

V nadväznosti na prvý cieľ bude v rámci druhého cieľa sledovaný rodičmi vnímaný dopad nadmernej zainteresovanosti na well-being ich a ich detí. Na získanie dát bude použitá experimentálna vignette metodológia (EVM). Vignette je „*krátky, starostlivo zostavený popis osoby, predmetu alebo situácie, ktorý predstavuje systematickú kombináciu charakteristík*“ (Atzmüller & Steiner, 2010, s.128). Metodológia spočíva vo vytvorení scenárov, modelových situácií, ktoré sú respondentovi predložené a v reakcii na ne odpovedá na výskumníkmi položené otázky. Vignette nemusí mať podobu textu, môže ísť aj o obrázok, či video (Hughes & Huby, 2002). EVM má dve formy, ktoré sa rozlišujú v hodnotení buď implicitných (Paper people studies) alebo explicitných (Policy Capturing and Conjoint Analysis Studies) procesov a výsledkov (Aguinis & Bradley, 2014). Paper people studies sledujú finálne rozhodnutia, hodnotenia alebo konkrétne preferencie v správaní, zatiaľ čo Policy Capturing and Conjoint Analysis Studies sledujú proces rozhodovania, keďže respondenti robia rozhodnutia medzi jednotlivými scenármi. Pre účely projektu bude použitá PPS forma. Výber EVM je vhodný v prípadoch, kedy je cieľom výskumu získať informácie o citlivých témach. EVM ponúka možnosť opýtať sa respondentov na hypotetické situácie, s ktorými sa v živote stretávajú bez toho, aby bola otázka zameraná priamo na ich život, či skúsenosť. Vzhľadom na to, že projekt sa zameriava na preskúmanie vnímania nadmernej rodičovskej zainteresovanosti rodičmi samotnými, je využitie EVM vhodnou voľbou.

V rámci projektu budú scenáre vytvorené na základe výpovedí rodičov z predchádzajúce, prvej, časti výskumu. Obsahy jednotlivých scenárov budú variovať a to na základe oblasti života dieťaťa a úrovne prítomnosti rodičovskej zainteresovanosti, ktorá bude mať jednu z troch stupňov – prítomnosť vysokej miery zainteresovanosti, strednej miery a absencia nadmernej zainteresovanosti. Pre ilustráciu, modelová situácia môže popisovať oblasť sociálnych vzťahov dieťaťa, v ktorej je vyobrazená vysoká úroveň zainteresovanosti. Scenáre budú v dotazníkovej forme distribuované medzi respondentov – rodičov dospelých detí (n = 450). Tak ako pri rozhovoroch, aj v tej časti výskumu bude podmienkou účasti na štúdiu byť rodič adolescenta vo

veku 14 až 16 rokov, ktoré je zároveň aj prvorodené dieťa respondenta.

Každý respondent obdrží jednu verziu scenára, ktorej obsahom bude vyobrazenie situácie popisujúcej kontakt medzi rodičom a dieťaťom. Následne bude respondent inštruovaný, aby sa s jej obsahom pokúsil stotožniť a v reakcii naň odpovedal na položené otázky. Tie sa budú týkať well-beingu dieťaťa respondenta, ako aj well-beingu jeho samého. Zadanie týkajúce sa well-beingu dieťaťa môže znieť napríklad nasledovne: „Popíšte, prosím, pocity, ktoré si myslíte, že by Vaše dieťa zažívalo po tejto situácii.“ Na spracovanie dát bude použitá analýza variancie s dôrazom na vnútro-subjektové a medzi-subjektové vzťahy. Získané údaje budú publikované.

Tretím cieľom je na základe výsledkov z prvých dvoch častí výskumu vytvorenie krátkeho informačného materiálu s prevenčnou funkciou. Materiál poskytne rodičom informácie o možných súvislostiach medzi prílišnou zainteresovanosťou a well-beingom rodičov, ich detí a vzťahu rodič-dieťa. Cieľom je informovať rodičov za účelom ich lepšieho porozumenia možného dopadu výskytu nadmernej zainteresovanosti v ich rodinách.

Výskumné otázky:

1. Ako rodičia vnímajú nadmernú zainteresovanosť? Aká miera zainteresovanosti je vnímaná už ako nadmerná? Ako by popísali jej prejavy?
2. Vnímajú rodičia spojenie medzi nadmernou zainteresovanosťou a well-beingom ich a ich detí?

3 Prínosy a obmedzenia projektu

Predpokladaný prínos tohto projektu spočíva predovšetkým v komplexnom pochopení subjektívneho vnímania nadmernej rodičovskej zainteresovanosti. Je nevyhnutné preskúmať, do akej miery sú si rodičia vedomí prejavov svojho správania v rôznych oblastiach. Nadväzujúc na získané údaje z rozhovorov, analýza informácií týkajúcich sa vnímaného potenciálneho dopadu zainteresovanosti na well-being dieťaťa a rodiča poskytne ucelené pochopenie toho, do akej miery si rodičia uvedomujú rolu, ktorú zainteresovanosť hrá.

V kontraste s existujúcimi poznatkami o zainteresovanosti, jej vzniku a vplyve na deti, stále absentujú štúdie popisujúce práve subjektívne vnímanie rodičov, ktorí sa s týmto fenoménom stretávajú v rôznej miere a forme, či už priamo pri sebe alebo u svojich známych. Veľká časť štúdií využíva ako zdroj informácií deti, resp. adolescentov a ich vnímanie nadmerného rodičovstva (Manley, 2017; Shiffrin et al., 2014). V niekoľkých výskumoch sú participantmi diády rodičov a detí, či menšie skupiny oboch rodičov/viacerych detí (Borelli et al., 2015), avšak zdrojom informácií sú aj napriek tomu niekedy deti (Affrunti & Ginsburg, 2012). Počet štúdií, v ktorých sú respondenti len rodičia je ale

minimálny. Práve preto je prínosom tohto projektu rozšírenie množstva výskumov, v ktorých figurujú ako respondenti práve rodičia. Okrem toho, je prínosom aj využitie kvalitatívnej analýzy, keďže v porovnaní s kvantitatívnym prístupom (Manley, 2017; Affrunti & Ginsburg, 2012), využitie toho kvalitatívneho, resp. spojenie oboch prístupov, je sporadické (Affrunti & Woodruff-Borden, 2015).

Záujem o preskúmanie vnímania rodičov vyplýva z potreby poznania ich úrovne porozumenia vlastného správania. Zároveň je nevyhnutné upozorniť rodičov na výskyt tohto správania, ktoré, vychádzajúc zo STD, bráni deťom naplniť potreby autonómie, kompetencie a blízkych vzťahov a prispieva k výchove generácie úzkostných mladých dospelých, ktorí pociťujú obmedzenú schopnosť vyrovnávať sa s výzvami okolitého prostredia (Van Petegem et al., 2022). Prínosom budú publikácie vedeckého charakteru slúžiace na hlbšie porozumenie problematiky a základ ďalšieho výskumu a popularizačného charakteru s prevenčnou funkciou vo forme informačného materiálu pre rodičov.

Limitom projektu môže byť veľkosť vzorky a to ako v kvantitatívnej tak aj v kvalitatívnej časti. V rámci online zberu dát môže byť problémom zabezpečenie návratnosti scenárov – dotazníkov a v rámci rozhovorov prípadná neochota respondentov zapojiť sa do výskumu. Jedným z dôvodov môže byť fakt, že problematika nadmernej zainteresovanosti môže byť pre niektorých rodičov citlivou témou. Avšak vzhľadom na to, že téma výchovy je pre rodičov atraktívna a zároveň dôležitá, potenciálne budú mať záujem sa o nej rozprávať. Ďalej, výsledky rozhovorov budú popisovať len subjektívne vnímanie nadmernej zainteresovanosti vybranými rodičmi a preto zovšeobecnenie týchto výsledkov nebude možné. Ich cieľom je však explorať vnímanie rodičov, ktoré bude tvoriť základ pre ďalšie analýzy. V neposlednom rade môže byť limitom práce aj náročnosť analýz kvalitatívnych dát. Na ich spresnenie využijeme v rámci projektu už existujúcu medzinárodnú spoluprácu. Stijn Van Petegem a Annalisa Soncini sú výskumníkmi venujúcimi sa nadmernej zainteresovanosti rodičov a kvalitatívnej analýze. Pôsobia v Bruseli v rámci projektu SafeSorry, ktorý skúma fenomén nadmerného rodičovstva, jeho foriem a s ním súvisiacimi faktormi. Vzhľadom na to, že nadmerná zainteresovanosť môže byť pre niektorých respondentov citlivou témou, nemusia byť ochotní sa o nej rozprávať. Vytvorenie bezpečného a dôverného prostredia, v ktorom sa budú cítiť prijatí a pripravení rozprávať aj o negatívnych aspektoch výchovy, bude preto pre výskumníkov prioritou.

Poděkování/dedikace k projektu

Realizované s finančnou podporou VVGS-2023-2885. Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-23-0500.

V rámci tejto štúdie nie je predpokladaný konflikt záujmov.

Literatúra

- Affrunti, N. W., & Ginsburg, G. S. (2012). Maternal overcontrol and child anxiety: The mediating role of perceived competence. *Child Psychiatry and Human Development*, 43(1), 102–112. <https://doi.org/10.1007/s10578-011-0248-z>
- Affrunti, N. W., & Woodruff-Borden, J. (2015). Parental perfectionism and overcontrol: Examining mechanisms in the development of child anxiety. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 43(3), 517–529. <https://doi.org/10.1007/s10802-014-9914-5>
- Aguinis, H., & Bradley, K. J. (2014). Best practice recommendations for designing and implementing experimental vignette methodology studies. *Organizational Research Methods*, 17(4), 351–371. <https://doi.org/10.1177/1094428114547952>
- Atzmüller, C., & Steiner, P. M. (2010). Experimental vignette studies in survey research. *Methodology: European Journal of Research Methods for the Behavioral & Social Sciences*, 6(3), 128–138. <https://doi.org/10.1027/1614-2241/a000014>
- Becker, K. D., Ginsburg, G. S., Domingues, J., & Tein, J.-Y. (2010). Maternal control behavior and locus of control: Examining mechanisms in the relation between maternal anxiety disorders and anxiety symptomatology in children. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 38(4), 533–543. <https://doi.org/10.1007/s10802-010-9388-z>
- Bögels, S. M., & Perotti, E. C. (2011). Does father know best? A formal model of the paternal influence on childhood social anxiety. *Journal of Child and Family Studies*, 20(2), 171–181. <https://doi.org/10.1007/s10826-010-9441-0>
- Borelli, J. L., Margolin, G., & Rasmussen, H. F. (2015). Parental overcontrol as a mechanism explaining the longitudinal association between parent and child anxiety. *Journal of Child and Family Studies*, 24(6), 1559–1574. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-9960-1>
- Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 12(3), 297–298. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1262613>
- Cui, M., Hong, P., & Jiao, C. (2022). Overparenting and emerging adult development: A systematic review. *Emerging Adulthood*, 10(5), 1076–1094. <https://doi.org/10.1177/21676968221108828>
- Fingerman, K. L., Cheng, Y.-P., Wesselmann, E. D., Zarit, S., Furstenberg, F., & Birditt, K. S. (2012). Helicopter parents and landing pad kids: Intense parental support of grown children. *Journal of Marriage and the Family*, 74(4), 880–896. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2012.00987.x>
- Grills-Tauchel, A. E., Norton, P., & Ollendick, T. H. (2010). A longitudinal examination of factors predicting anxiety during the transition to middle school. *Anxiety, Stress, and Coping*, 23(5), 493–513. <https://doi.org/10.1080/10615800903494127>

- Ho, Y.-J., Hong, J.-C., Ye, J.-H., Chen, P.-H., Ma, L.-P., & Chang Lee, Y.-J. (2022). Effects of helicopter parenting on tutoring engagement and continued attendance at cram schools. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.880894>
- Hong, P., & Cui, M. (2020). Helicopter parenting and college students' psychological maladjustment: The role of self-control and living arrangement. *Journal of Child and Family Studies*, 29(2), 338–347. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01541-2>
- Hou, Y., Benner, A. D., Kim, S. Y., Chen, S., Spitz, S., Shi, Y., & Beretvas, T. (2020). Discordance in parents' and adolescents' reports of parenting: A meta-analysis and qualitative review. *The American Psychologist*, 75(3), 329–348. <https://doi.org/10.1037/amp0000463>
- Hughes, R., & Huby, M. (2002). The application of vignettes in social and nursing research. *Journal of Advanced Nursing*, 37(4), 382–386. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02100.x>
- Korelitz, K. E., & Garber, J. (2016). Congruence of parents' and children's perceptions of parenting: A meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(10), 1973–1995. <https://doi.org/10.1007/s10964-016-0524-0>
- Leung, J. T. Y. (2020). Too much of a good thing: Perceived overparenting and wellbeing of Chinese adolescents in Hong Kong. *Child Indicators Research*, 13(5), 1791–1809. <https://doi.org/10.1007/s12187-020-09720-0>
- Liu, K., & Zhang, Q. (2023). Parent–child perception differences in home-based parental involvement and children's mental health in China: The effects of peer support and teacher emotional support. *PsyCh Journal*, 12(2), 280–296. <https://doi.org/10.1002/pchj.630>
- Majdandžić, M., Möller, E. L., de Vente, W., Bögels, S. M., & van den Boom, D. C. (2014). Fathers' challenging parenting behavior prevents social anxiety development in their 4-year-old children: A longitudinal observational study. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 42(2), 301–310. <https://doi.org/10.1007/s10802-013-9774-4>
- Manley, S. M. (2017). *Parental Overprotection and Child Anxiety Symptoms: The Mediating Role of Perceived Control of Anxiety* (Master's thesis, University of Toledo).
- Mordeno, I. G., Gallemmit, I. M. J. S., Lantud, S. S. B., & Hall, B. J. (2019). Personal psychological resources mediate parent–child relationship and mental health among left-behind children. *PsyCh Journal*, 8(3), 318–329. <https://doi.org/10.1002/pchj.288>
- Nelemans, S. A., Branje, S. J. T., Hale, W. W., III, Goossens, L., Koot, H. M., Oldehinkel, A. J., & Meeus, W. H. J. (2016). Discrepancies between perceptions of the parent–adolescent relationship and early adolescent depressive symptoms: An illustration of polynomial regression analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(10), 2049–2063. <https://doi.org/10.1007/s10964-016-0503-5>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Segrin, C., Burke, T. J., & Kauer, T. (2020). Overparenting is associated with perfectionism in parents of young adults. *Couple & Family Psychology*, 9(3), 181–190. <https://doi.org/10.1037/cfp0000143>
- Schiffrin, H. H., Erchull, M. J., Sendrick, E., Yost, J. C., Power, V., & Saldanha, E. R. (2019). The effects of maternal and paternal helicopter parenting on the self-determination and well-being of emerging adults. *Journal of Child and Family Studies*, 28(12), 3346–3359. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01513-6>
- Schiffrin, H. H., Liss, M., Miles-McLean, H., Geary, K. A., Erchull, M. J., & Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The effects of helicopter parenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies*, 23(3), 548–557. <https://doi.org/10.1007/s10826-013-9716-3>
- Van Der Bruggen, C. O., Stams, G. J. J. M., & Bögels, S. M. (2008). Research Review: The relation between child and parent anxiety and parental control: a meta-analytic review. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, and Allied Disciplines*, 49(12), 1257–1269. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2008.01898.x>
- Van Petegem, S., Albert Sznitman, G., Darwiche, J., & Zimmermann, G. (2022). Putting parental overprotection into a family systems context: Relations of overprotective parenting with perceived coparenting and adolescent anxiety. *Family Process*, 61(2), 792–807. <https://doi.org/10.1111/famp.12709>
- Van Zalk, N., Tillfors, M., & Trost, K. (2018). Mothers' and fathers' worry and over-control: One step closer to understanding early adolescent social anxiety. *Child Psychiatry and Human Development*, 49(6), 917–927. <https://doi.org/10.1007/s10578-018-0807-7>

Informácie o autoroch

Zuzana MICHALOVÉ*

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 04180 Košice, Slovensko, Katedra psychológie, zuzana.michalove@student.upjs.sk
rešers odbornej literatúry, dizajn projektu, metodológia projektu

Mária BAČÍKOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Moyzesova 9, 04180 Košice, Slovensko, Katedra pedagogickej psychológie a psychológie zdravia, maria.bacikova@upjs.sk
supervízor projektu, školiteľ